

ETOP EMI ENỌDE ESỌK MME ỌKỌ-UKPỌN

Ƒwed Mbon Rome 9:1-3; 10:1-21; 11:1-36.

ỌYỌHỌ UKPEP-ƑKPỌ 387

Eke Ikpọ Owo

IKỌ IBUOT:“Koro ndi ntiense nnọ mmọ, nte mmọ enyene ifiopesit ebaña Abasi, edi ifiopesit mmọ isaña ke ye ifiọk. Koro sia mmọ mifiọkke edinen ido Abasi, enyuñ eyomde ndinam edinen ido idem mmọ ọsọñọ ada, mmọ inyimeke ndisuk idem nnọ edinen ido Abasi” (Ƒwed Mbon Rome 10:2, 3).

I Ifiopesit Ke Abaña Mme Ukpọn

1. Mbet emi ama ofiopesit oyom erinyaña Nditọ Israel ke usuñ eke ededi, Ƒwed Mbon Rome 9:1-3; Utom Mme Apostle 20:31; 1Ƒwed Corinth 9:22
2. Ema esin ifik ebọñ akam, Ƒwed Mbon Rome 10:1-3; Jeremiah 9:1; Luke 19:41, 42; Utom Mme Apostle 4:23-31.
3. Israel ikenyeneke se edade efaña idem, Ƒwed Mbon Rome 10:19-21; Isaiah 65:12; Matthew 23:37, 38.
4. Ekese nditọ Israel ema ekabare edi nnan enyuñ eduọ ekpọn mbuotidem, Ƒwed Mbon Rome 11:7-14; Isaiah 6:10; 2 Ƒwed Corinth 3:14-16; 4:3, 4.

II Edisuan Ikpọ Abasi

1. Ikpọ Abasi ọnọ uwem oto ke mbuotidem ke Christ, Ƒwed Mbon Rome 10:4-10; Ƒwed Mbon Galatia 2:20; Ƒwed Mbon Philippi 3:9-11.
2. “Owo eke amade” yak enye edi, Ƒwed Mbon Rome 10:11-13; Utom Mme Apostle 10:34, 35, 43; 1 John 5:1; Eriyarare 22:17.
3. Man Ikpọ Abasi ọkọri, enyene ndisuan etop esie, Ƒwed Mbon Rome 10:14-18; Matthew 24:14; Mark 16:15, 16; Luke 9:1, 2.

III Erinyaña Oto Ke Mbuotidem

1. Eda mme Idut ebahare esin ke Ata Vine oto ke mbuotidem, Ƒwed Mbon Rome 11:15-17, 24; John 15:1-6; Utom Mme Apostle 28:28; Ƒwed Mbon Ephesus 2:12-19.
2. Esio iseri efep, Ƒwed Mbon Rome 11:18-22; John 3:27; 1Ƒwed Corinth 4:7.
3. Usen ke edi emi edi edinyañade nsuhọ ufọk Israel, Ƒwed Mbon Rome 11:1-6, 23, 25-32; Zechariah 13:6, 9; Mme Hebrew 8:8-12.
4. Ifiọk Abasi edi se owo mikemeke ndiduñọre, Ƒwed Mbon Rome 11:36; Job 5:9; Isaiah 40:28; Mme Hebrew 4:13.

SE EKPEPDE EBAÑA

Ke ediwak isua mbuk eset, mme owo ekam eyoyom mme Ƒkpọ ndinam eke edidorede mmọ udori. Ediwak mme idaha edu eke mme owo emekde enọ idem mmọ, ndisim ata Ƒkokoñ itie emi editim ọfọnde ye mmọ ke isọñ. Mme enyene ediwak okuk eda mbufiọk mmọ esim idaha eke mmọ enyenede enyuñ esuande inyene: ewet-uto edemere esit ekese mme owo ke ukeme esie ke nditim mbon mme ikpọ ke usuñ emi enemde owo ndikop; akwa-ikwọ esida inem ye nti ndinem ikwọ ọsọk uduot owo; Ƒko andimiñ ndise esiwut ukeme esie ke ikpa Ƒwed man kpukpru owo ekut. Edi akpanikọ nte ke ikot eke okponde akan ye ubọk utom eke edemerere onyuñ omumde esit owo akama edi ikot eke Abasi ọnọde abaña erikọ ukpọn nnọ Obio Ubọñ Abasi. Ikureke ke eti ikot emi ndisine idaresit eke okponde akan ke isọñ ke ini owo eyerede, enye Ƒko ọyọhọ ye eñwọñọ Ƒkpọ eyen utom eke ebighide ke nsinsi. “Ndien mmọ eke enyenede eti ibuot eyeyama nte ikpa-enyọñ ayamade: mmọ eke enamde ediwak owo ekabare edi edinen, eyenyuñ ebiet ntantafoñ ke nsinsi-nsinsi” (Daniel 12:3).

Se Idide Akpan Ƒkpọ Ikan

Paul, owo-mbet; ke ini erikabare-esit esie ama enyene Ƒkukut abaña se idide akpan Ƒkpọ ikan, ndien ke ndo-ndo oro ekikere esie ke abaña ini iso ama akabare eyire ke erikomme ukpọn owo nnọ Ikpọ Abasi Jesus

Christ. Ọbọn ama ekpep Mbet emi, kpa nte ekekepepe mme mbet eken ete ke edika Heaven inaha ino mme Jew ikpọn-ikpọn, edi eberede enye enim eno ofuri uduot owo ke kpukpru ebiet emi edikabarede esit ikpọn idiok-ńkpọ mmọ iduk ke edinen ido. Sia enye ekedide eyen Hebrew, Paul ama enyene akwa ima abaña obio esie, ke ọkpọsọn mbom enye ama anam se ekekemedede ndińwam mme Jew man mmọ ekut enyuń ebọ akpanikọ eke odude ke Ikọ Abasi. Nsin-ifik esie ama ebe adaña tutu ekessim idaha eke enye enyimedede ndiyak uwem esie ye idorenyin erinyaña esie ke ibuot mbon obio esie. Ema ebemiso ekpe ekom-urua erinyaña ukpọn, uwa efen ikemeke ndida erinyaña ndi; edi kere erinyime owo emi, ye adaña nsin-ifik esie! Ekeme ndidọhọ ete ndusuk, Paul ama akabare edi ńwọrọ-nda ke otu mme ọkọ-ukpọn nno Abasi ke ofuri emana erikwọrọ Christ.

Ediyak-Idem Nno Abasi

Owo ekedede ekeme ndidi ọkọ-ukpọn nno Abasi, koro ikot Abasi enyenede kpukpru mmọ eke ediyerede; edi owo ntem enyene ndinyime ndinam nte Paul, owo-mbet okonyimede ndiyak kpukpru ńkpọ isọn ye inemesit esie. Ibet eke abañade ediwa idem ye udọn owo edu ke ediwak itie ke ńwede Abasi ọnọ mmọ emi etimde enam utom Abasi. Owo eke ayakde ikpọhidem esie ọnọ Abasi “nte odu uwem uwa, emi asanade, emi onyuń enemde Abasi ndibọ, koro emi edide . . . eke anade ọnọ mbufo ndiwa”, edi owo emi edidade mme owo eńwen ọsọk Abasi ye Ikọ Abasi. Mme utip ekpon. “Jesus ọdọhọ ete, ke akpanikọ ke ndọhọ mbufo, baba owo kiet iduhe, eke ọkọkpọnde ufok, mme nditọ-eka iren, mme nditọ-eka iban, mme eka, mme ete, mme nditọ, mme isọn, ke ntak Mi ye ntak gospel, emi midibọhọńkpọ utim ikikie ke emi ke ini emi, mme ufok, ye nditọ-eka iren, ye nditọ-eka iban, ye mme eka, ye nditọ, ye isọn, ikọrọ ye ukut: ye nsinsi uwem ke eyo emi edidide” (Mark 10:29, 30).

Iduhe se Abasi okponode nte edisana uwem emi ema ekeyak eno Abasi: iduhe se ińwamde ndidu uwem nnyuń ńkọri ke mfon Abasi, inyuń iduhe ńkpọ emi ọnọde ukeme ndida nnam utom nte ediyak idem nno. Kere baña Moses nte akayakde idemọnọ Abasi, ukem-ukem nte Paul, owo-mbet okotimde onuk idem esin ke ikot esie tutu enye ikabatke uwem esie ke ńkpọ ikan ndiyom ufon nditọ Israel. Ke ekerede ebaña mme ńwọrọ-nda owo Abasi iba emi, ye nte mmọ ekeyakde idem mmọ eno Abasi, oto ke nsin-ifik mmọ ke ndikọ mme ukpọn nno Abasi, owo inaha efre ndikere mbaña enye emi okponde akan Moses mme Paul, Enye emi akakpade man efen mme idiok-ńkpọ. Jesus edi ọyọhọ uwut-ńkpọ nnyin ke ediyak idem ye akwa nsuk-ibuot nno uduak Abasi. Ekeme ndidi ke Enye ama okut ini iso, idara emi ebetde mme idiok owo eke edibode erinyaña ukpọn ebe ke uwem ye mkpa Esie; ndusuk Enye ama ada okut ubon eke odude ke nditie ke ubok nnesia Ete; midighe ekeme ndidi Enye ama ama ediwak idara emi odude ke heaven ke ini iso; edi kpukpru se ukpọn Esie okotimde adara ekedi ndinam uduak Ete Esie. Eren mme ńwan emi ebete ke ediyak idem nno man osim utọ idaha ntem iditreke ndidi andikọ-ukpọn nno Abasi.

Akam

Ke ini ama okowut akwa udon emi enye ekenyenede ono nditọ Israel ye nte enye akayakde idem esie ono man ada mmọ osim erinyaña, Paul ama ada iso utom efen nte owo Abasi ke ndibon akam mbaña ediwak ikot esie emi mikenyeneke erinyaña. Ukem udon oro ekpenyene ndidu ke esit mmọ emi edide ata nditọ Abasi. Abasi oyom nditọ Esie edi mme ndisana oku eno Enye, man akam mmọ ekpekeme ndidok nsim Abasi kabaña ufon mmọ eke ekpañade ke ererimbot. Enye oyom mme ọbọn akam emi osimde Ebekpo Abasi man ekan odudu idiok-ńkpọ eke odude ke ererimbot ke emi enyuń efak mme ukpọn. Ikot Abasi enyene ndibighi ke akam edieke anade nte efak mme ukpọn esio ke odudu asua.

Ke ini owo amanade obufa, mme akam esie edińkpọ-uto didie ndien ke editie ke ema ekenam enye asana! Do ndien ke owo akabare edi oku ono odu-uwem Abasi, adianare ada, ọkpọn obukidem ye mme udon idemesie, man oto do enye ekpekeme ndika ke iso Abasi nnyuń mkpe ubok mbaña ererimbot eke atakde.

Jesus akatua eyet ke ima ye mbom abaña mmọ eke etakde, nko Spirit Esie ke mfin ke ananam owo enyene mbom ke ediwak idaha abaña mmọ eke etakde nte Enye ekenyenede. Adaña nte owo ọyọhọde ye Edisana Spirit, kpa nte ke enye ebiet Jesus. Idaresit obukidem edi se efrede ebaña, owo onyuń enyene ebuana ye Enye ke ndutuhọ ye ke akam ye utom Esie ke abaña mme ukpọn. Idaresit anditiene-Christ emi okponde akan edi ndikut nte edade mme anam idiok-ńkpọ esok Jesus.

Owo kiet kiet eke enyenede esit ye ekikere eke asanade ekeme ndibon akam. Ekeme ndidi ke esit ubom-ison ke efak, me ke ufok utom, me ke itie utom; do ukpọn ekedede ekeme ndibon akam no Abasi, ndien uyo itoro ekeme ndito ke esit ndok ke enyon. Abasi ke Idemesie eyesobo ye esit ke ini ọbọnde akam ke iso Esie oyom erinyaña ono mme ukpọn emi etakde. Ufiop-ufiop Spirit ye eńwan ke iso Ebekpo Mbom ekpekam etara tutu iso odu-uwem Abasi ọwọhọre ese ison man mme esit ke kpukpru ebiet etonọ ediseme nno Abasi ke nnanenyin mmọ eyom mbom ke ini ekemedede ndikut mbom!

Edisuan Etop

Ke ntọtunọ ediyak-idem nnọ ye akam ama ekebe, eyen Abasi odu ke mbeñidem ndibe nduk utom emi okponde akan ke Inwañ Utom Abasi, oro edi ndida eti etop erinyaña nsok esit mme owo. Kpukpru eren owo, nwañ ye ñkpri nditọ enyene unen ndiyom erinyaña Abasi, Ke ntak oro inwañ utom andikọ ukpọñ inyeneke adaña. Uduak Abasi ana ọnọ mmọ emi ema ekebọ erinyaña ndisuan mbuk uwọrọ ufin ke otu mmọ eke mibọhọ kaña erinyaña. Edisuan etop Ikọ Abasi ke ido emi edi ata akpan ñkpọ oro anam Nwede Abasi ọdọhọ ete: “Edi mmọ edinam didie eseme ekot Enye emi mmọ mikọbuotke idem ye Enye? Mmọ edinyuñ enam didie ebuot idem ye Enye emi mmọ mikokopke ibaña? Mmọ edinyuñ enam didie ekop ke ọkwọrọ-ikọ miduhe?”

Ke ekikere owo, eda ọkwọrọ-ikọ nte owo emi adade ke enyọñ obot ọkwọrọ-ikọ Abasi, edi ke nditim ntiñ se enye ọwọrọde, akan oro. Kiet ke se ikọ emi “Kwọrọ” ọwọrọde, nte ñwede erikabare ikọ (Dictionary) etiñde edi, “ndisuan etop, ndinam añwaña, nditiñ ke otu owo”; emi eberedede inwañ utom ọnọ kpukpru mmọ emi ebọhọde. Ukwọrọ-ikọ ke enyọñ obot, emi ebode oto ke edisoñọ ye nda-usuñ Spirit enyene akpan itie esie; edi eren owo mme nwañ eke ededi, ke etiñde ikọ Abasi ọnọ mbọhiduñ esie, mme nsaña-utom esie, mme andinyam ñkpọ ke ufọk urua, mme owo emi enye ọdiọñode onyuñ abuanade ñkpọ, ekeme, ke ediwak idaha, ndiduri owo ekededi emi mikpekemeke ndinyene ifet ndikop nto ọkwọrọ ikọ Abasi, nsok Christ. Ukwọrọ-ikọ enyene adaña esie ke ibibene inan emi edade akanade Ufọk Abasi, edi, idighe ekese owo esika do man ekop, edi edinam mme anam utom Abasi itreke ke esit ufọk Abasi ikpọñ-ikpọñ. Mbuk esie ke abaña ima Abasi, eke asañade ye eti edu uwem owo Abasi ekeme ndikpuhọre owo emi akanam miduke ke ebiet eke ekponode Abasi.

Anditiene-Christ inyeneke ndidọhọ ete ke inamke ñkpọ edieke imọidide, mme midighe ntiense inọ Christ. Andinyaña okokot mme mbet ye mme asaña-utom eken onyuñ ọdọñ mmọ akpan iso utom emi. Paul eketiñ ete “Utom oro obiomo mi ke idem nte ñkpọ eke nnyenede ndinam; koro idifonke fon inọ mi edieke mmeñkwọrọke gospel” (1 Nwede Corinth 9:16). “Koro nnyin mikemeke nditre nditiñ se nnyin ikokutde inyuñ ikopde” (Utom Mme Apostle 4:20), edi ikọ efen emi ikọ Abasi ye eyo oko eketiñde ebaña utom emi mmọ enyenede ndinam. “Kpukpru ini ebeñe idem ndibọrọ kpukpru owo eke edibupde mbufo nta idori-enyin emi mbufo enyenede edi ekpeme ndibọrọ ke suñ-suñ ido ye ke ido uteñe” (1 Nwede Peter 3:15). “Mmọ ema ekan enye (satan) oto ke iyip Eyen-erọñ, onyuñ oto ke se mmọ etiñde nte ntiense. Mmọ imaha uwem mmọ tutu osim mkpa” (Eriyarare 12:11). Emi edi ndusuk ke se Nwede Abasi etiñde ndiwut nte edisuan etop mme utibe edinam Abasi ye eke Ikọ Abasi ke ufọt mme owo edide ata akpan ñkpọ ye se Ikọ Abasi enyenede ndinam. Emi edi usuñ eke Abasi osiode onim man enam ikọ Abasi edi se ekopde ke kpukpru mme utit ererimbot.

“Edieke afo edidade enye emi ekperede fi edi,

Ami nnyuñ nda enye emi ekperede mi ndi,

Idibighike nnyin iyeneyene mmọ kpukpru,

Ke ntre, kọ mmọ, kọ mmọ kiet kiet.”

MME MBUME

1. Nso idi ntak emi Paul ekedide ñwọrọ-nda ọkọ-ukpọñ nnọ Abasi?
2. Nso ñkpọ ita ke anditiene-Christ ekpenyene ke uwem esie man ọkọ ukpọñ ọnọ Abasi?
3. Mme anie esine ke uduak erinyaña Abasi?
4. Nso ke owo enyene ndinam man enyaña enye?
5. Nso inam edi ata akpan ñkpọ anditiene-Christ nditiñ ikọ-ntiense nnyuñ ntiñ mbuk Ikọ Abasi nnọ mme owo?
6. Owo ekeme didie ndinyene mbuotidem?
7. Nso idintak emi ekesibede ndusuk mme Jew efep ke eto olive Abasi?
8. Mme anie ekeda itie mme Jew ke eto olive Abasi? Didie?
9. Ini ewe ke Nditọ Israel editọñ ntak eduk ke mbọm Abasi?